

non sit mentio de matrimonialiter coniunctis. tñ p reprobatione secundi erroris hoc patet. Dicunt enī q aliorz error erat q licet maleficiū esset et abundaret in mundo etiā cōtra carnalē copulā. tñ q nullū tale maleficiū p̄t censerī ppetuū ideo nunq̄ dirimeret m̄rimonium iam p̄tractū. **E**cce q mentio fit de matrimonialiter p̄iunctis. Improbando autē hūc errorē licet hoc declarare nō deseruiat ad p̄positū. tñ ppter eos qui copulā libroz nō habent. **N**otandū q improbant p hoc q talia asserere dicunt esse p̄tra exp̄imentū et p̄tra iura antiqua z noua. **U**nde dant talē catholici doctores distinctōz q impotentia ex maleficiō pcurata aut est t̄p̄alis aut ppetua. **S**i tēp̄oralis tūc nō impedit. **T**unc aut p̄sumitur esse t̄p̄alis qñ infra spaciū triū annoz cohabitantes et quantū p̄nt operam dantes sine p̄ ecclesiastica sacramenta siue p alia remedia sanari p̄nt. **S**i vero nō sanentur aliquo remedio extunc p̄sumitur esse ppetua. et tūc aut p̄cedit matrimonij p̄tractōez z p̄summatōez et sic impedit matrimonij p̄trahendum et dirimit iam p̄tractū. aut sequit̄ matrimonij contractionem sed nō p̄summatōez et sic etiā vt dicunt aliqui dirimit matrimonij iam p̄tractū dicit̄ enī. xxxij. q. i. c. i. q. coniugij p̄firmat officio scz carnis. vt dicit̄ glo. aut sequit̄ matrimonij p̄summatū z tūc vinculū matrimoniale nō dirimit. plura ibi notantur. extra de frigid. 22. p. **H**ostien. et **B**offre. et doctores. etiā theologos vbi sup̄. **A**d argumenta. **A**d primū fact̄ p̄t̄ ex his q̄ dicta sūt. **N**am p̄mo q dei opa p̄nt destrui p opera diaboli si maleficiū posset inter coniugatos cōtingere. nō valet instantia immo oppositū patet cū nihil possit diabolus nisi deo p̄mittente. **I**tem qz nō per violentiā destruit vt tyrannus. sed p quandāz artē extrinsecā vt supra patuit. **A**d secundū patuit supra quare potius deus p̄mittit sup hunc actū venerē q̄ super alios actus p̄t etiāz super alios qñ deus permittit. **U**nde nō valet q perimat mundū. **A**d terciū similiter patet ex dictis.

Questio nona. **A**n malefice p̄stigiōsa illusionē operant̄ circa membra virilia quasi illa omnino sint a corporibus euulsa?

Tercio eadē veritas declaratur per diabolicas operationes circa membrū virile. cuius rei veritas vt magis elucescat querit̄. **A**n malefice valeant mēbra virilia virtute demonū vere z realiter vel solūmodo p̄stigiōsa apparitōne auferre? et arguitur q vere et realiter p argumentū z fortiori. **M**aiora p̄nt demones vt

hoies occidere vel localiter transferre. vt supra patuit de iob. et thobie. vij. viris occisio. ergo etiā p̄nt membra hois vere z realiter auferre. **P**reterea. glo sup̄ illud. ps. Immissio- nes per angelos malos. **D**eus punit per malos angelos sicut populū israeliticū sepe punit varijs languoribz vere et realiter corporibus immisissis. ergo et h̄mōi infirmitates circa membrū tale immittere p̄t. **S**i dicatur q potest diuina p̄missione tūc sic in p̄cedentibz dictū est. q deus amplius p̄mittit vim generatiuam maleficiari ppter primā corruptiōem peccati que per actū generantē in nos deuenit. ergo etiā amplius permittit sup membrū illius potentie generatiue vt ipm totaliter auferat. **P**reterea maior fuit conuersio yxoris loth in statū salis. **G**en. xix. q̄ auferre membrum virile. sed illa fuit vera z realis et nō apparens conuersio. qz adhuc visibiliter vt dicit̄ superest illa statua. **E**t facta fuit per malū angelum vt coacti a bonis q prius cecitate eos percusserant vt hostiū domus inuenire non possent sicut etiā alie punitiōes sodomitarz. qz et glo. ibidem asserit ipam etiā illo vicio infectam. ergo et ista facere p̄nt. **P**reterea. quicumqz p̄t inducere formā naturālē p̄t et illā auferre. **S**ed demones formas naturales pluries induxerūt vt patz de magis pharaonis qui virtute demonū ranas et serpentes fecerunt. **I**tem Aug. in li. lxxij. q. dicit q oia que visibilia sūt etiā p̄ inferiores p̄tates aeris. **H**ec nō absurde fieri posse credunt. s. h̄ p̄nt facere hoies vt aliq̄ arte vel incisione membrū auferatur. qz demones ista facere inuisibiliter qd̄ aliq̄ visibiliter p̄nt. s. **3** Aug. xviij. de ci. dei. **N**ō est credendū etiā hois corpus demonūz arte vel p̄tate in bestiali lineamēta posse puerari. q̄ etiā a fili nō p̄t auferre h̄ qd̄ ad veritatem corpis hūani defuit. **I**tem. iij. de tri. dicit. **N**ō est putandum istis trāsgressoribz angelis ad nutū seruire hāc visibiliū rez materiā s. soli deo. **R**nsio. **N**ulli dubiū quin malefice qdā mira opant̄ circa mēbra virilia vt ex visis et auditis plurimoz imo z ex ipa publica fama p̄stat de h̄ q p̄ sensum visus aut tactus veritas illi? mēbra p̄gnoscebat. qd̄ q̄liter fieri p̄t. **D**icendū q l3 dupliciter fieri possit. s. p̄e z realiter vt argumēta prima tetigerūt z p̄stigiōsa opatōe. ea tñ q a malefice sūt circa h̄mōi non sūt nisi p̄stigiōsa illusionē. q tñ illusio nō h̄ locū in imaginatiōne patiētis. qz imaginatio ei? p̄t vere z realiter estimare aliquā rē nō esse presentem licet p nullam operationēz sensus exterioris scilicet visum aut tactum percipiat esse presentem. **U**nde potest dici vera ablatio

membrum ex parte imaginationis patientis licet non ex parte rei. quod qualiter sit sunt plura notanda. Primo duo modi quibus ista fieri possunt. Non mirum quod diabolus sensus humanos exteriores decipere possit qui interiores de quibus supra tactum est illudere possit formas reservatas educendo ad principia sua sensitiva. decipit autem eos in sua naturali operatione. ut quod visibile est fit illi inuisibile. tangibile intangibile. audibile inaudibile. et sic de alijs. Hec autem veritas ita nihil ponit ex parte rei quod omnia sunt ex immutatione organorum destruuntur ad visum auditum etc. ut sunt oculi et manus quibus immutatis iam fallit sensus iudicium. Possunt ista ex naturalibus quibusdam demonstrare. nam sicut vinum dulce propter infectum lingue in febricitate videtur amarum. vinum gustus decipit non ex parte rei sed ex parte humorum. Ita et ibi nulla deceptio ex parte rei quin ibi sit virga adherens. sed deceptio ex parte organi sensus. Iterum sicut supra dictum est de vi generativa illam impediendo per impositum alicuius alterius corporis eiusdem coloris et apparentie. ita et aliquid corpus planum figuratum colore carneo interponere possunt inter visum et tactum oculorum et manuum et inter ipsum verum corpus patientis ita quod suo iudicio nihil valeat videre et sentire nisi corpus planum et nullo membro interruptum. Videant dicta sancti Thome in ii. di. viij. art. v. de prestigiis illusionibus. et similiter fa. fe. q. xci. et in questionibus de malo. frequenter allegans illud Augustini in libro lxxxiij. q. serpit hoc malum demonis per omnes additus sensuales. dat se figuris. accommodat se coloribus. adheret sonis. odoribus se subiicit. infundit se saporibus. Preterea alludit ratio quod non solum per interpositionem alicuius corporis plani non membrato talis illusio prestigiosa in vidente et tangente fiat imo et per modum quo certi spiritus seu species reservati educuntur. ad sua principia sensitiva interiora sed et ad imaginationem et fantasiam unde contingit aliquid imaginari ac si primo eliciatur ex sensu exteriori. Nam ut in precedenti questione tactum est. Demones virtute propria possunt localiter corpora mutare. ex transmutatione autem spirituum et humorum etiam secundum naturam operationem contingunt. aliqua secundum imaginationem vel sensum videri naturaliter dico. quod philosophus in de som. et vigil. assignans causas apparitionis somniorum dicit. quod cum aial dormierit descendente plurimo sanguine ad principium sensitivum simul descendunt motus siue impressiones relictæ ex sensibilibus motionibus que in spiritibus sensibilibus conseruantur. Termini fuerunt superius declarati ita quod tunc

aliqua appareant ac si tunc primo a rebus exterioribus sensus immutarentur. Et quia hoc natura facere potest a fortiori diabolus formas seu species corporis plani et non membrato virili organificato educere potest ad vim fantastica et imaginativam ut inde sensus iudicent ac si in re veritate ita esset. Per hunc etiam modum ut patebit inferius homines videntur animalia cum tamen non sint in re veritate.

Secundo notandi sunt alij modi faciliores ad intelligendum et predicandum. Nam quia prestigium nihil aliud est secundum fidem viij. eth. imol. c. ix. quod sensum quedam delusio et peritum oculorum. Unde et dicitur a perstringo quia aciem oculorum perstringit ita ut res videantur aliter esse quam sunt. Et ut alexander de ales dicit parte. ij. Prestigium proprie sumptum est illusio demonis que non habet causam ex parte mutationis rei sed solummodo ex parte cognoscentis qui deluditur siue quantum ad interiores sensus siue quantum ad exteriores. Unde in genere loquendo etiam de humana prestigiosa arte dicamus. Tribus modis potest fieri. Una absque demonibus. et illa potius dicitur delusio. quia artificialiter fit agitatio hominum ostendentium vel occultantium aliquas res. sicut fit in traiectionibus per ioculatores vel per mimos. Alius modus fit etiam sine virtute demonum utpote naturaliter virtute corporum naturalium vel etiam mineralium que qui habent possunt secundum quandam virtutem hominibus rebus inditam rem ostendere vel facere apparere non sicut est. Unde Thome prima parte. q. cxliij. arti. iij. et secundum alios plures. quedam herba succensa seu accensa fumigas facit trabes apparere serpentes. Tercius modus delusionis est qui fit per demones deo tamen permittente. Habent enim demones ex natura ut patuit quandam potestatem super quasdam res inferiores res quas possunt exercere circa illas quam deus sinit ut tunc etiam res appareant aliter quam sunt. Pro quo notandum tertio quod demon potest quinque modis illudere aliquem quod iudicat rem aliter quam est. Primo artificiali traiectione ut dictum est quia quicquid homo scit per artem melius ipse scire potest. Secundo modo naturali applicatione alicuius rei. put dictum est per interpositionem alicuius corporis ut alterum occultetur vel etiam ex fantasias hominum illas perturbando. Tercio modo ut quando in assumpto corpore ostendit se esse aliquam rem que non est. sicut Gregorius in primo dialogorum. narrat demoniali que comedit lactucam. que tamen ut ipse demon falsus fuerat lactuca non sed

dem in lactuce spē aut in ipsa lactuca erat.
vel etiā cōrigit Anthonio in massa auri quā
in deserto repperit. vel etiā qñ hoīem verū te-
git et facit vt brutū aīal videatur. put iam di-
cetur. Quarto modo vt qñ turbat organum
vīus vt videat res nubilosa que est clara vī
ecōuerso vt vetula appareat iuuenicula. Nam
et post fletū apparet aliter lumē qñ ante. Quin-
to modo vt in imaginatiuā potentiā operan-
do et transmutatōz speciez sensibiliū p cōmo-
tionem humorū vt supra tactus est faciēdo
vt tunc quasi recentes et noue apparitōnes in
ipsis potentijs sensitiuis causent. Et sic tribz
vltimis modis demon illudere pōt p̄stigiōsa
arte sensus hoīs. et etiā scōdo modo. Vñ nul-
la difficultas quin membrū virile occultare
p̄stigiōsa arte velit. Euidens indicīū siue ex-
perimentum qd nobis in officio inquisitiōis
existentibz reuelatū fuit infra ponetur vbi de
his et alijs factis plura recitant in scōda par-
te tractatus.

**Quomodo maleficium a defectu naturali
pōt discerni.**

Incidentalē questio cum certis alijs
difficultatibz. Q si queris. Petro ab-
latum est membrū ignorat aut an per
maleficiū seu als diuina pmissiōe p demo-
nis potentiā sit ablatū sunt ne modi cogno-
scendi et discernendi inter ista. Rñderi pōt q
sic. Primo q tales quibz accidunt vt pluri-
mum sunt adulteri seu als fornicarij. Vñ dū
amalijs nō ad nutum seruiunt seu eas relin-
quere volunt alijs adherendo tñc in vindi-
ctam talia pcurāt. aut als potentiā illius mē-
bri amputant. Scōdo cognoscit p hoc q nō
est durabile. Nam si nō sit ex maleficio tunc
nō est durabile sed qñqz redibit. Sed hic ite-
rum suboritur dubitatio an hoc sit ex natu-
ra maleficij q nō sit durabile. Rñdetur q pōt
esse perpetuū et durare vsqz ad mortem. sicut
etiā de impedimento maleficiali in matrimo-
nio. Iudicant canoniste et theologi. q reperit
tpale et ppetuū. Nā dicit Goffre. in summa.
Maleficiū nō pōt solui semp p illuz qui fecit.
vel qz est mortuus vel qz nescit delere ipsum
vel qz maleficiū est pditum. Unde a simili di-
cere possumus q maleficiū petro illatūz erit
ppetuū. vel qz illa malefica que fecit nō pōt eū
sanare. Sunt enī malefice in triplici genere.
Nam quedā sanant et ledūt. Quedā ledūt sz
sanari nequeūt. Quedā tñm modo sanare vidē-
tur. i. lesiones amouere vt inferius patebit.
Sic enī nobis p̄git. Nā due malefice mu-
tuo rixantes dum vna alteri improperaret
vna dixit. Non sum tam pessima sicut tu qz

quos ledo sanare scio. Vel etiā durabit vbi
ante eius sanationē malefica discederet vel lo-
cum mutando vel ab hac vita discedendo.
Nam et scūs Tho. dicit. Maleficiū quodli-
bet ita pōt esse ppetuum q nō pōt habere huma-
num remediū. qz et si habet remediū: nō est tñ
hoc homini notū vel licitūz. licet deus possit
prestare remediū p sanctū angelū demonē li-
cet nō maleficā cogendo. Verūtamē sum-
mum remediū ptra maleficiū est penitētie sa-
cramentum. extra de frigid. Nam et infirmis
tas corporalis sepe puenit ex peccato. extra de
peni. cum infirmitas. qualiter etiā maleficia
sint auferenda patebit in tertia pte tractatus
et in scōda pte. capitulo. vi. tres alie differentie
tanguntur.

Solutōes argumentor.

Patet ad primū. q nulli dubiūz quin
sicut deo pmittente occidere pōt ho-
mines. ita et membrū illud seu alia au-
ferre pōt vere et realiter. Sed tunc demones
nō operant p maleficas. de quibz iam men-
tio habet. Et p hec etiā ad secundū p̄z solu-
tio. Sed ad illud q qz deus amplius pmit-
tit vim generatiuāz maleficiari. ppter rē. ergo
etiā pmittitur vt illud membrū vere et reali-
ter auferatur. nō valet vt semp hoc fiat. qz nō
esset per modū maleficij hoc fieri. nec etiā ma-
lefice hoc affectant dum talia operant q non
habeant potestātē restituendi membrū quan-
do volunt et sciunt. Ex quo patet q nō vere
sed p̄stigiōsa arte auferitur. Ad tertiū de con-
uersione vxoris loth dicimus vera fuit et nō
p̄stigiōsa arte. nunc aut loquimur de arte p̄sti-
giōsa. Ad quartū q demones possunt indu-
cere aliquas formas substantiales. ergo etiāz
auferre. Dicitur quantū ad magos pharao-
nis q fecerunt veros serpentes: et p̄nt demo-
nes circa aliquas imperfectas creaturas admi-
niculo alicuius alterius agentis aliquos ef-
fectus pducere que non possunt circa hoīes
de quibus deo magis est cura. Iuxta illud.
Nunquid deo cura est de bobus. Possunt tñ
semp vt dictū est deo pmittente hoībz etiā no-
cere vere et realiter. aut etiā p̄stigiōsa arte. et p
hec etiā p̄z solutio ad vltimū argumentū.

**Questio. x. An malefice operant circa ho-
mines in bestiales formas p̄stigiōsa arte il-
los transmutando?**

Quarto ipsa veritas declarat. vbi
etiā hoīes transformant in bestias.
quod qualiter fiat arguit q nō sit
possibile hoc fieri. xxvi. q. v. Epī.
ex concilio acquirensi. Quisquis credit posse